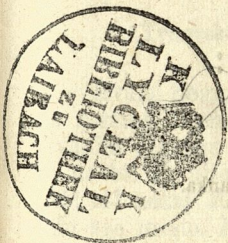

U s k ó k.

Šaloigra v enem dejanji.

Poslovenil

Davorin Bolé.

Izdalo in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V LJUBLJANI.

Natisnola Rozalija Eger.

1870.

O s o b e :

~~~~~
Miha vitez **Želevič**.

Metika, njegova varovanka.

Lajtenant Trnovski.

Janez, njegov strežaj.

Biležnik Peroprask.

Dva vojaka.

Ulice. — Na levej Želevičeva hiša, na desnej Peropraskova.
Noč.

PRVI PRIZOR.

Trnovski (tava proti Želevičevej hiši).

Hvala Bogu, da je vražji mesec vendar enkrat za gorami. Osem dni je že svetil, da bi bil človek šivanko v prahu zagledal; niti najmanjšega greha bi ne bil na ulicah zgubil, precej bi čul za seboj: „st! st! nekaj ste zgubili!“ I drugi dan vedelo bi bilo vse mesto. Res ne vem, kako je do take slave pri zaljubljenih prišel, ali kjer sem še kaj o ljubezni čital, mesec je moral biti vsaj peto kolo pri stvari, dasiravno nij družega, nego nesramen zalezún, ki skozi vsako okno pokuka, še celó na posteljo, ako se mu okno ne zabije. V zvezi je s čmernimi tetami i pazljivimi varuhi, ter dela napotja, kjer koli le more. Ubogim zaljubljenim nagaja iz zgolj veselja, ki mu ga tuja škoda i jeza dela. Če jih pa ne more s svojo nevošljivo svitlobo izdati, pa draži pse tako dolgo, da lajajo i vso sosesko na noge spravijo. Ali nij dovolj, da je varuh moje Metike po Argu vseh sto očí podedoval? Morala je še tetika Luna celih osem dni nagajati, da nijsem niti enega sladkega glasa čul iz ust

svoje ljubice! Resnično, ko bi ne bil stari vitez tako skop, mislil bi človek, da mu starka hišo tako zvesto varuje, ker jej je dosmrtno penzijo zapisal. — Pa bodi si kakor si hoče, nocoj je tema, nocoj mi odpre Metika okno, i povem jej, da gorim, da umiram, da jo odpeljem. — Nič se še ne gane — zakašljati ne smem, zažvižgati tudi ne, ris bi vse slišal. — Dobro, zapazil sem, da ne more poslušati, kako korporal vojake kliče, pozvedovaje, če so doma, pri takej priliki se vitežki prijatelj Želevič nikoli na okno ne prikaže. Pozno je, poskusim, morda jo prikličem. (Gre preko hiš, ter kliče i odgovarja z raznim glasom.) Janez Kobil! — Tu sem! — Juri Šemec! — Tu sem! Primož Meh! — Tu sem! — Luka Kljuka! — Tu sem!

Metika (odpre okno).

Trnovski (zapazi). Aha! Nekaj se čuje! — Si ti ljubica?

DRUGI PRIZOR.

Metika (na oknu). **Trnovski.**

Metika. Jaz sem!

Trnovski. Ah, ko bi me ti videla! Ljubez i hrepenenje po tvojej družbi sta me čisto vničila.

Metika. Tedaj glej, da te jutri pokopljejo, nocoj tako zadnjikrat z menoj govoriš.

Trnovski. Zadnjikrat! Zakaj?

Metika. Nij drugače, vzeti moram svojega varuha, i sicer že jutri.

Trnovski. Tristo vragov! Hišo mu zapalim!

Metika. Le jo zapali, saj raji v njegovej hiši zgorim, nego zmrznem poleg njega.

Trnovski. Kaj ne, Metika, da mi samo nagajaš?

Metika. Nikakor ne. Z biležnikom ravno kujeta ženitvanjsko pismo. Podpisati je moram, i jutri bodem žlahtna gospa Želevičeva.

Trnovski. Gospa Satanova! Ves svet pobijem!

Metika. Prej ubiješ večnega žida, kakor mojega varuha; kajti žid je ves dan na ulicah, moj varuh pa ves dan lepo doma pri gorki peči.

Trnovski. V peč naj se zarije, v žerjavico; beži iz hiše, odpeljem te!

Metika. Prav res, čast svojo i poštenje bi ti izročila, da uidem njegovim krempljem; ali kaj pomaga, vrata so zaprta.

Trnovski. Ključavnico polomim.

Metika. Pa železen zapah?

Trnovski. Vrag ga vzemi! Potrkal bodem.

Metika. Odprlo se ne bode.

Trnovski. Zavpijem da gorí?

Metika. Prišel bi na okno.

Trnovski. Ljubljena, mila Metika, celo mesto raji od vseh vetrov zapalim, kakor trpim, da te on na svoja suha rebra pritisne.

Metika. Ah! če nama kaka nebeška vila na pomoč ne pride, zgubljena sva.

TRETJI PRIZOR.

Janez (prinese lestvo in culico obleke). **Prejšnja.**

Janez. Vile nijmajo časa, so šle spat; ali Amor vama pripomore. (Nasloni lestvo na steno.)

Trnovski. Janez, si res ti? Kje si bil? Ponočnjak presneti, povsod sem te iskal.

Janez. Povsod? To pa nij res, kajti ko bi me bili povsod iskali, prišli bi bili tudi v krčmo, i tam bi me bili našli.

Trnovski. V krčmi si tedaj tičal?

Janez. Da, i sicer v vaših zadevah.

Trnovski. V mojih zadevah si šel v krčmo? Brž ko ne si jih iskal na dnu kozarcev i policičev?

Janez. Da, i tam sem jih tudi našel.

Trnovski. Poberi se mi! Sedaj nijmam časa te namahati.

Janez. Poslušajte vsaj poročilo: Mila gospodična vzame svojega varuha v zakon, ali nij tako?

Trnovski. Kje si pa to zvedel?

Janez. Na dnu poliča sem jo pobral. O, pa še kaj več. Jutri bode gospod vitez svate pogostil. Ima pa kuharja, vrlega kaveljna, gledé popivanja vam je tič, ki prekosi vso vašo grenadirsko kompanijo; skoraj bi se ga bil sam vstrašil.

Trnovski. Kaj mene brigajo tvoji vinski bratci?

Janez. Ali kos sem mu vendar, kajti obležal je pod mizo, a jaz sem ves trezen.

Trnovski. Vrag te nesi tudi pod mizo, ne moti me dalje!

Janez. Dobro, naj me tedaj vrag nese. A bolje bi vendar bilo, ko bi se tudi vrag tukaj pomudil, znal bi kaj pripomoči. Menil sem čuda prečuda kaj veselja vam napravim, ako vam tole culico odvežem —

Trnovski. Kakega šmenta pa imaš v njej?

Janez (razvija). Pro primo, belo jopico, tako čisto, kakor nemškutarska vest. Pro secundo, kuharsk predpas, tako snažen, kakor naša najnovejša politika. Pro tertio, angleško kučmo, tako častitljivo, kakor očetje ustavovernega konstitucionalnega društva. Pro quarto, kuhinsk nož, v Tržiču kovan. O, orožje imamo še tudi.

Trnovski. Čemu ta starinski trg?

Janez. Plen je iz vinskega boja. Sovražnik smrči v sami srajci pod mizo.

Trnovski. Slekel si ga?

Janez. Zakaj bi ga pa ne? Homerovim

junakom nij bilo večje slave, nego premaganemu sovražniku orožje sleči. Mislil sem si: gospod lajtenant je zaljubljen, strašansko zaljubljen; prisegel je, da odpelje gospodično. Ali kako pride do nje? Z glavo rije v steno, stena je pa trda —

Trnovski. Nu? nu?

Janez. Pokaži mu, Janez, da si prebrisana glavica. Kuharja, ki ti zmagan pod mizo leži, poslal je vitez po orožje za jutерšni ženitvanjski boj. Denar sva zapila. Junak smrči i bode smrčal vsaj do jutranje zore. Kako bi bilo, Janez, ko bi ti njegovo obleko svojemu gospodu prinesel? On zleze vanjo, potrka na vrata, smukne v hišo, i tako dalje.

Trnovski. O zlati Janez moj! Na srce bi te pritisnil!

Janez. Aha! Vrag me naj tedaj ne nese —?

Trnovski. Ne, ne, angeljček varuh moj, v podobi dragonarja. Metika, kaj pa vi pravite?

Metika. Bojim se, da bi vas moj varuh ne spoznal.

Janez. Kaj še? V črni noči so vsi kuharji črni.

Metika. Spozna vas po govoru.

Trnovski. Delal se bodem pijanega i samo grčal.

Metika. Kaj vse to pomaga! Spusti vas notri, zapre duri, na zadnje pa vendarle ne moreva iz hiše.

Trnovski. O, da le v hišo pridem, da sem le pod eno streho s teboj, mila ljubljena! (Janezu.) Daj sem, naglo! (Metiki.) Opazuj tačas, kaj tvoj rabelj počne.

Metika (zgine).

Trnovski (se preoblači).

Janez. Vašo sabljo shranim jaz. Uniformo vam zavežem v ruto, vzemite jo s seboj i prigovorjajte gospodični, da se vanjo obleče. Bog vé, kako prav še pride.

Trnovski. Če me Cerber le v hišo spusti.

Janez. Če ne pojde skozi vrata, pa pojde skozi okno. Glejte je, lestve, posodil mi jo je dimnikar, jako vrl prijatelj.

Trnovski. Jaz — jaz, če si prav vrat zlomim, ali gospodična nij vajena po lestvi plezati.

Janez. Po časi vse pride — in če bode treba, bode že tudi gospodična stopila s svojimi nežnimi nožicami na črno lestvo.

Metika (na oknu). St! st! Pazite, biležnik gre domu, da ženitvanjsko pismo na čisto prepíše, i varuh ga spremlja, skoraj bosta v veži z lučjo.

Trnovski. Tim bolje, kakor vrata odpre, mu smuknem v hišo. (Oba se umakneta.)

ČETRTI PRIZOR.

Želevič (z lučjo). **Peroprask. Prejšnji.**

Želevič (stopi s Peropraskom iz veže, zapre duri, ter spravi ključ v žep).

Trnovski (se je približal, pa ker se mu nij poneslo v vežo smukniti, se togoten odmakne).

Peroprask. Pametno ravnate, dragi gospod sosed, da duri skrbno zapirate. Moj Bog, časi so nevarni, tuji vojaki v mestu —

Želevič. Ravno zato.

Peroprask. Človek pride v prepir, sam ne vé kako.

Želevič. Dobi goste, sam ne vé od kod.

Peroprask. Dobi po glavi, sam ne vé zakaj.

Želevič. Vtaknejo ga v luknjo, sam ne vé čemu.

Peroprask. Tirajo ga pred sodbo, sam ne vé po kaj.

Želevič. Obsodijo ga, sam ne vé kedaj.

Peroprask. Izpihnejo mu lučico življenja —

Želevič. Kakor dihljej beraško lešerbico.

Peroprask. Tacih nesreč se hočeva varovati, gospod sosed.

Želevič. V tistem miru svoje vince piti i v Božjem strahu nevestico ljubiti. O, le naglo se vrnite, kako hrepenim po sladkem trenotku, ko bode vse v redu.

Peroprask. V pol urice vas moje brzo peresce pripraska v naročjice vaših vitežkih željic.

Želevič. Še pred spanjem se vse podpiše, ter zapečati. Jutri — o presrečni jutri — jutri praznujemo čisto inkognito ženitvanjsko gostijco.

Peroprask. Želodček vam prinesem s seboj, da se bodeite čudili, koliko premore.

Želevič. Če mi le zanikrni kuhar sramote ne stori. Umetnik je, i pije ga rad, zato se bojim, da mi je kje pod kako klopjo zaspal. Po kosilu sem ga poslal na trg, pa ga le še nij.

Peroprask. Škoda bi bilo, kajti praznovanje brez jedi i pijače nij ženitvanjsko praznovanje.

Trnovski (potegne kučmo skoraj čez oči, se spotika, kakor bi bil pijan, poje proti njima, ter se zadene ob biležnika, da ga skoraj na tla zvrne). Pardon.

Peroprask. Počasi, prijatelj, počasi.

Želevič. Aha! tukaj je bratec zanikrnež.

Trnovski (se spakuje). Da, bratec, tukaj sem.

Želevič. Uganil sem, že zopet natrkan!

Trnovski (se spotakne ob njega). Na — trkan —

Želevič. Saj sem dejal, denar mi je gotovo zapil, gostje pa naj jutri gledajo —

Trnovski. Nič ne dé —

Želevič. Kako, potepuh! si kaj nakupil?

Trnovski (pokaže culico). Se vé — petersilja na juho — parkljev za žolco — jeternih i krvavih klobas — mešanega konfekta — tele — ti — (Vdari Želeviča po rami.)

Želevič. Potepuh, v čislu me —
 Trnovski. Saj niste Tržičan — v kislem
 zelji? ne —

Želevič. Tele ti! si mi dejal.

Trnovski. Kaj še! — (Se zapodi proti njemu.)
 Tele — ti — ne — za pečenko!

Želevič. Stoj tedaj pri miru.

Trnovski (se ziblje). Saj stojim, kakor steber.

Želevič. Kaži, kaj si nakupil, odveži culico!

Trnovski (dela kakor bi odvezoval). Ne pojde
 — zavozlano je — pa prerežem — voz. — (Se
 zapodi z nožem proti njemu.)

Želevič (se umika). Mi greš z nožem!

Trnovski (z nožem proti Peroprasku). Ali bi tu-
 di vi radi videli?

Peroprask (se umika). Gospod sosed, za Božjo
 voljo, gospod sosed! — (Skoči za Želeviča.)

Trnovski (z nožem za njima). Vse vama po-
 kažem, pokažem —

Želevič (za njim, Peroprask se umika). Tinče,
 ljubi moj Tinče — saj je dobro — saj sem videl
 — jutri pokažeš — jutri — sedaj pojdi lepo spat —
 pojdi, Tinče, pojdi, Tinče moj. (Naglo odpre duri,
 pusti ključ tičati, ter mu skoči iz poti.) Pojdi lepo spat,
 Tinče, pojdi.

Trnovski (pride do vrat, se nasloni nanje, potegne
 skrivaj ključ iz ključavnice, ter se vrne). Pa tele — ti
 — no — vam moram vendarle — pokazati. (Ju
 zopet lovi.)

Peroprask. Rabeljnovo seme, ti!

Želevič. Tinče, danes nij treba — pojdi lepo počivat — truden si — delal si mnogo, Tinče, ubogaj me! Lezi lepo na uho, pa spančkaj sladko!

Trnovski (se približa na lovu Janezu, ter mu pomoli skrivaj ključ). Če nočete — pa pustite — tedaj pa — lakko noč. (Stopi v vežo, ter zaloputne duri za seboj.)

Peroprask. Hvala Bogu, da je odšel. Tresem se po celem životu.

Želevič. Metika! Oj, Metika!

Metika (na oknu). Kaj velite, gospod varuh?

Želevič. Balant je zopet pijan, ne dajaj mu luči, da nam hiše ne zapali.

Metika. Ne skrbite, pustim ga v tèmi. (Odide.)

Janez (se umakne za vogel).

PETI PRIZOR.

Peroprask. Želevič.

Peroprask. Ljubi gospod sosed, tacega tiča bi ne trpel pol ure v hiši.

Želevič. Ima tudi dobre lastnosti. Kadar je trezen, ima vrlo dober nos, zavoha vam vsako stopinjo tistih mladih gospodičičev, ki mi hišo oblezujejo.

Peroprask. Kaj vam to pomaga? Ako vas hoče gospodična goljufati, goljufa vas, ko bi prav pet nosov imel.

Želevič. Škrat bi moral biti, da bi mene goljufal.

Peroprask. Gospod sosed, sama sva, i med nama ostane; kakih trideset let je tega, kar ste mojej sestri jako vrlo dvorili, ali bi ne storili bolje, ko bi njo vzeli?

Želevič (nekako v zadregi). Da — da — vaša gospodična sestra — je — vsega spoštovanja vredna.

Peroprask. Ne bilo bi vam treba stražiti — o, njena krepost —

Želevič. Njena —

Peroprask. Njena izvedenost!

Želevič. Njena —

Peroprask. Njena omikanost!

Želevič. Njena —

Peroprask. Njena vstrežljivost!

Želevič (jezen). Njena —

Peroprask (naglo). O, njena ljubeznjivost!

Želevič (ves srdit). Njena starost! njena lepota — pač človeka več ne mika.

Peroprask. Zmiraj je še prav lepo rejena, i razun sprednjih zob še nij ničesa zgubila.

Želevič. Da, res se moram čuditi, da se tako dobro drži.

Peroprask. Kaj bi bilo, ko bi se vi še o pravem času premislili —

Želevič. Je že prepozno.

Peroprask. O, čisto nič bi vam ne zamerila, da vam je srce omahovalo, nikdar bi vam tega ne očitala, porok sem vam jaz, biležnik, c. kr. biležnik Peroprask.

Želevič. Nij dobro prevečkrat prebirati.

Peroprask. Skrbite si za mirno življenje, za pokoj.

Želevič. Ah, vi ne vrjamate, gospod sosed, kako sladek mi je nemir, nepokoj, drugače bi se morda še premislil. Pojdite, pojdite, i preskrbite mi naglo ženitvanjsko pismo, tačas prinesem iz kleta flaško rebule ali pa prosekarka; kateri vam je ljubši?

Peroprask. Oba imam prav rad. Živili Vipavci i Kraševci! (Odide domu.)

ŠESTI PRIZOR.

Želevič (sam).

Hm, res je pa vendar, varovanka moja je par letic premlada zame. Pa kaj hočem? Saj nijsem jaz te neumne navade naredil, da se človek leto za letom stara. Lasé imam res sive i redke — a kaj to? — Samson je imel vso moč v samih laséh, jaz pa nijsem Samson. Čelo se mi je nekoliko nabralo;

pa v nabranci se ljubezen še lagljeje vgnezdi, kakor v gladki kožici. V teh svetih resnicah moram nevestico podučiti, preden pride sosed. Tukaj-le gori tiči v temi, i težko če ne se peča z ljubeznijo, i premišlja, kako bi svojega ljubljenega ženina bolj razveselila. (Hoče v hišo, pa najde duri zaprte, ter išče ključ po žepih.) Škratelj ti, kam sem pa djal ključ? Tu ga nij — tu tudi ne — v nobenem žepu ga nij! Gotovo mi je padel v vežo, ko sem zanikrnežu odpiral! Tepec je pa vrata za seboj zaloputnil! Na, ženin, tu stoj, zrači se, v ponočni suknji! — Večer je pa prebito hladen. Ne bilo bi dobro, ko bi se ženin premrazil! Metika! oj, Metika!

SEDMI PRIZOR.

Metika (se prikaže na oknu. Za njo **Trnovskijeva** glava).
Želevič.

Metika. Kaj velite, ljubi moj gospod varuh?
Želevič. Teci, teci naglo doli. Duri so zaprte, ključ menda leži za njimi v veži. Odpri mi.

Metika. Precej, gospod varuh.

Želevič. Kaj pa stoji za teboj?

Metika. Moja kučma.

Želevič. Ta pa je prav taka, kakor strah.
Spravi si jo v spalnico.

Metika. Da, gospod varuh, tje jo spravim, saj je tako samo za ponoči. (Odide.)

Želevič. Gospod varuh, vedno le gospod varuh! Kedaj bode vendar začela: „Ljubi, zaželjeni Želevičič moj“. Prav za prav je res neumno, če človek dekle preveč resnobno odgoji. (Stopi pred dur.) Nu, odpri nu, dete; ali si našla ključ?

Metika (znotraj). Ne, gospod varuh, tukaj ga nij.

Želevič. Tri sto škratov, kje pa je?

Metika. Če se je zgubil, morate novo ključavnico kupiti, drugače bi trenutka miru ne imela.

Želevič. Predobro dete. Da, da, ljuba nevestica, to ti storim. Ali kako pa sedaj notri pridem. Zebe me, šembrano me zebe.

Metika. Ne ostane vam družega, nego do jutri počakati.

Želevič. Vraga ti čakaj. Mrtev bi bil do jutri; jutri pa vendar ne smem mrtev biti, saj veš.

Metika. Prenočite pri gospodu sosedu.

Želevič. Tebe da bi celo noč samo pustil?

— Ne, golobičica moja, ne, to ne gre, preveč te ljubim. Pošlji mi naglo po ključarja.

Metika. Strežaji že vsi spé.

Želevič. Zbudi jih.

Metika. Kako? Saj jih vsak večer zaklenete.

Želevič. Ah, saj res! — Vse hvale vredna navada — ali —

Metika. Pa ko bi jih prav mogla zbuditi, saj bi ne mogli iz hiše.

Želevič. Ah, prav imaš. Sam vrag —

Metika. Morda leži zvonaj?

Želevič. Kdo? Vrag?

Metika. Ključ.

Želevič. A, ključ! (Sveti krog vrat.)

Metika. Ali ste ga našli?

Želevič. Povsod sem ga že iskal, pa ga nikjer ne najdem. (Zagleda lestvo.) Aj, aj, lestva sloni tukaj! Kakšen škrateelj jo je prinesel sem? Zlodjevo črna je. Gotovo jo je kak dimnikar tukaj pozabil. Kdor hoče, prišla mi je vendar prav. Čuješ dete, nasloniti jo hočem na tvoje okno, i če nij kuhar preveč pijan, mu reci, naj pojde po lestvi doli, da pokliče ključarja.

Metika. Revež, ko bi si vrat zlomil?

Želevič. Aj, vrat se ne zlomi tako naglo. I če prav kako luknjo v glavo dobi, kaj če to!

Metika. Po lestvi nij varno hoditi.

Želevič. Bodem jo držal.

Metika. Bodi vam. Pa glejte, ako se kaj pripeti — (Gre v sobo.)

Želevič. Škrateelj vendar, kako je to neumno! Naj raji bi sam šel po ključarja, ali zlodej ga vedi, kje kakšen biva — i še celó po noči — v ponočnej suknji, patrola bi me še na glavno stražo gnala.

Metika (na oknu). Nu tedaj, dragi gospod varuh, kuhar je voljen poskusiti.

Želevič. Pa vzemi mu popred nož, da si kaj

žalega ne stori. (Položi luč na tla, ter nasloni lestvo.)
Dolga bode menda dovelj.

Metika. Že gre. Ah, ljubi gospod varuh,
držite lestvo prav trdno.

Želevič. Ne boj se, ne.

OSMI PRIZOR.

Prejšnja. Trnovski (leze skozi okno na lestvo).

Želevič (drži lestvo z obema rokama). Le varno,
Balant, pazi na vsak klin — počasi, počasi, ne
stopi mi na glavo! Tako, tako, nu, srečno si do-
spel do tal. Sedaj mi pa teci po ključarja, naglo
naj pride, kar precej naj pride.

Trnovski. Precej bode tu. (Odide.)

Želevič. Kavelj je, kavelj! Kako naglo se
je streznil! Kako se je pa pri tebi obnašal?

Metika. O, prav dobro.

Želevič. Pravdobro! Kaj če to reči, prav dobro?

Metika. Zdi se mi, da mi je prav dober.

Želevič. Tega nij treba, da bi ti on bil
prav dober. Tudi se ne spodobi kuharju.

Metika. Bog ve, kaj še bode iz njega. Dan-
danes se svet čudno mota.

Želevič. Kaj ti će biti iz vinskega bratca!
Ali si videla, kaj je nakupil?

Metika. Sem.
 Želevič. Ali se bode dalo porabiti na ženit-
 vanjski gostiji?

Metika. O, meni se dopada.

Želevič. Hehehe! Prav naravno. Priprave
 za ženitovanje se ti dopadajo, kaj ne, dete?

Metika. Kaj bi vam tajila!

Želevič. Verjamem, da se srčice smehlja,
 ki bode iz neprijetnega varovanja kar v sladki
 zakon skočilo.

Metika. Ah, uganili ste!

Želevič. Kaj ne, da ljubiš svojega pri-
 hodnega —?

Metika (naglo). Iz srca.

Želevič. Ljubeznjiva golobičica! Tresel sem
 se od mraza, kakor oskubljen koder, a sedaj mi
 prihaja že gorko. Ko bi le bil skoraj gori!

Metika (zase). Gori, v nebesih!

DEVETI PRIZOR.

Janez (po ključarski oblečen). **Prejšnja.**

Janez. Želi kdo tukaj ključarja?

Želevič. Da, prijatelj. Tisti kdo sem pa
 jaz. Poznaš viteza Želeviča? Daj, da mi naglo duri
 odpreš. Ključ se mi je po nesreči zgubil.

Janez. Kje so vaše duri?

Želevič. Tukaj, tukaj, posvetim ti.

Janez. Saperlot! Kaj menite? Mislite, da morda v tèmi ne znam odpreti ključavnice?

Želevič. Nu, nu, ne dvomim, da si vrlo ročen, ali pri luči se laži odpre.

Janez. Ne, gospod, ne odpre se laži, jaz že vem. Odprl sem marsikakemu zaljubljenemu k njegovej ljubici, marsikakemu kosu k mačku njegovega varuha, pa vse v tèmi, gospod, vse v tèmi.

Želevič. Ajte, žlahtna slava!

Janez. Zdi se mi da, gospod, proketo slovi moje ime! Poprašajte le po mestu, vsak potepuh pozna ključarja Odpiroviča.

Želevič. Lepo znanje --

Janez. Nu, nu, vitez Želevič, dasiravno Metuzalemu sramote ne delate, dete današnjih dni ste vendar, kaj bi se delali tako nedolžnega. Ključarji smo vsi, samo da ne odpiramo vsi s ključi, ampak nekteri sè zlatom, drugi z jezikom, drugi z bajoneti, kar je vse eno, da je le vest zaprta.

Želevič (zase). Strah me obhaja pred tem človekom. (Glasno.) Hladno prihaja, mojster Odpirovič, naj bolje bode, da kar odpreva.

Janez. Ne bode drugače, ako ne mislite na ulicah prenočevati. Pa z lučjo mi ne hodite blizo. Vidim, da ste bistrumna glava, rad bi vam pokazal, kakošen kos sem.

Želevič. Ne vem, če ste v tëmi kos Tržiški ključavnici?

Janez. Moja umetniška roka se vseh Tržiških ključavnic ne vstraši. Zabrnite se, gospod vitez, pa štejte do pet. (Želevič stori; Janez skrivaj s ključem o dpre.)

Oba. Ena, dve, tri —

Janez. Odprto vam stoji. Nijsem vrlo ročen?

Želevič. Resnično, zelo ročen umetnik. (Zase.) Da bi te raji pred kakor pozneje obesili! (Glasno.) Koliko ste zaslužili, dragi gospod mojster Odpirovič?

Janez. Ker ste vi, plačate samo en goldinar.

Želevič. Koliko? En goldinar!

Janez. Za viteza res premalo; plačajte tedaj dva.

Želevič. Premalo? Bog varuj, veliko preveč!

Janez. Čujte, gospod vitez, s ključarjem Odpirovičem se ne smete predolgo rukati zaradi plačila. Še eno mi zinite, pa ne pojdete izpod petih goldinarjev v hišo.

Želevič. Ali pomislite —

Janez. Ničesa ne bodem pomišljal. Poklicali ste me, ko sem ravno večerno molitev molil. Motili ste me v službi Božji!

Želevič. Nu, nu, tako zelo zamaknjeni pač niste bili v molitev.

Janez. Kaj, odrekate mi pobožnost? Molil sem, da bi vrag vse stare stiskavce, vse zaljubljene stare gizdaline še nocoj pobral! Pa da nijsem pobožno molil?!

Želevič. Zdi se mi, da zabavlja!

Janez. Kaj? zabavljam? Včeraj sem naredil za vrata pri svetem Urhu ključavnico za pol plačila. Drugo polovico sem mu daroval s pobožnim namenom, da bi si vsak starec noge polomil, ki bode skozi tista vrata mlado nevesto peljal! Pa da nijsem pobožen?

Želevič. Nu, nu, ljubi gospod mojster Odpirovič, ne razjezite se preveč, saj rad pošteno plačam — tri šestice, nate jih.

Janez. Ne kebra spod dveh goldinarjev ne vzamem.

Želevič. Za dva goldinarja kupim novo ključavnico!

Janez (zaloputne duri). Kupite si tedaj novo ključavnico, mene pa pustite pri miru. (Odide.)

DESETI PRIZOR.

Želevič (sam).

Gospod mojster! gospod mojster Odpirovič! Čujte, gospod Odpirovič! Saj vam plačam dva goldinarja, odprite mi, gospod Odpirovič! — Šel je — neče me slišati! Vsi škрати, to je neumno! — Hišo imam, prav pripravno hišo — pa vanjo ne morem. V hiši me čaka nevesta, prav brhka ne-

vesta — pa k njej ne morem. Biležnik mi prinese pismo, prav ljubeznjivo ženitvanjsko pismo — pa podpisati je nijma kdo. Vražji kuhar se tudi več ne prikaže. — Kaj bode iz tega? Premrazim se — jutri bodem imel pútko — jutri, ženitvanjski dan! O, škrat ti, škratasti! — Miha vitez Želevič, ubogi Miha! Pomagaj si v tem zlodjevem mrazu, baroka ti primrzne na čepino! — Nij drugače, poskusiti moram, kako se po lestvi pleza k ljubici. Metika! oj, Metika!

ENAJSTI PRIZOR.

Metika (na oknu). **Želevič.**

Metika. Kaj je, ljubi gospod varuh?

Želevič. Ali si ga slišala, vražjega ključarja, kako je ravnal z menoj?

Metika. Ah, srčno hrepenenje mi je sluh prevzelo!

Želevič. Ehehehe! Potrpi dete, potrpi, verjamem, da ti je dolg čas po meni. Poskusim vse, karkoli je človeku v moči, plezal bodem k tebi, če si prav na lestvi vrat vlomim.

Metika. Ah, ne govorite tako predrzno. Ako si vrat vlomite, počilo mi bode srce.

Želevič. Ne boj se, ljubljena nevestica. Glej,

kako sem srčen! Ali kam bi djal srebrni svečnik? Na tleh ga ne pustim, je pre drag. Rok pa nijmam deset, da bi ga mogel s seboj nesti, i ko bi jih prav imel, bilo bi mi jih še premalo, kajti, držati se moram, kolikor mogoče, za lestvo.

Metika. V žep si ga vtaknite.

Želevič. Saj res, ljubezniva golobičica. (Ugasí luč, ter vtika svečnik v žep.) Prevelik je! — Aha, pojde, pojde notri. — Tedaj, Metika, primi z belimi ročicami črno lestvo; okleni se je, kakor se je oklenilo tvoje srčice mojega. Drži jo, trdno jo drži, ne boj se, tvoj Želevič pleza drzno k tebi. (Pleza zelo nerodno.)

Metika. Moj Bog, lestva se maje!

Želevič. Ne bode hudega, ne bode hudega, dete, na drugem klinu sem že. (Zase.) Lestva bi že držala, ali kolena, kolena!

DVANAJSTI PRIZOR.

Lajtenant Trnovski (v uniformi). Dva vojaka (s puškama i svetilnico). Prejšnja.

Trnovski. Haló! Kaj je to? Tat? Potepuh pleza po noči skozi okno v hišo! Stražnika zgrabita tatú! (Vojaka ga potegneta z lestve.)

Želevič. Gospod, motite se motite —

Trnovski. Tako? Tat bi še rad modroval? (Mu potegne iz žepa svečnik.) Ali ga vidite, svečnik je ukradel! Držite ga!

Želevič. O, prosim ponižno, svečnik je moj, in hiša je tudi moja.

Trnovski. Norcu kaj takega pripoveduj, tat tatinski. Nikdar nijsem še čul, da bi kdo svoje svečnike po noči v žep vtikal, in v svojo hišo skozi okno plezal!

Želevič. Čudna naključba —

Trnovski. Nijmate li vrat?

Želevič. O, vrata so, vrata; ali ključ sem zgubil.

Trnovski. Dokazi, dokazi veljajo pri meni; basni pripovedujte otrokom.

Želevič. Metika! Metika! izpričaj mi — Metika! ali ne čuješ?

Trnovski. Kdo je Metika? Ne kvantajte mi!

Želevič. Moj Bog, Metika je moja nevesta.

Trnovski. Vaša nevesta? Hahaha! Zopet laž! Vi, starec osiveli, da imate nevesto!

Želevič. Prosim, prosim, v najboljih letih sem, Metika! oj, Metika! pomagaj mi vendar iz zadrege! — Ne sliši me — ah, gotovo se je vstrašila, ter v omedlevico padla!

Trnovski. Sami bedasti izgovri. Hajdi, na veliko stražo ž njim!

Želevič (ponosno). Gospod lajtenant, ali stotnik, ali kar ste sicer, glejte, kaj počnete; jaz sem

pošteni Miha vitez Želevič. Vse mesto me pozna i visoko čisla.

Trnovski. Vi ste vitez Želevič?

Želevič. Da, vitez Želevič. (Zase.) Sedaj bode drugače govoril.

Trnovski. Tedaj tisti vitežki vitez, od katerega se mi je včiraj naznanilo, da ima pod lastno streho uskoka skritega?

Želevič. Jaz? Uskoka?

Trnovski. Da, uskoka, že nekaj tednov.

Želevič. Uskoka v mojej hiši?! Ehehehe! Celó muhe v mojej hiši so doma rojene, tuja se mi ne sme pod streho prikazati. Pa bi uskoka v takej-le uniformi pod streho jemal!

Trnovski. Prazni izgovori. Ovajeni ste, hišo moram preiskati. Sem s ključem!

Želevič. Z vragom, ne s ključem. Ko bi ključ imel, bi ne plezal po lestvi v hišo!

Trnovski. Se li branite odpreti? O, pomagati si znamo. Take-le stare planke, kakoršne so te duri, se že prebijejo. (Odklene skrivaj, potem sune z nogo duri.) Aha, je že odprto!

Želevič (zase). To ti je vražji človek, huji od ključarja Odpiroviča!

Trnovski. Preiščem vse kote, da ga najdem.

Želevič. Spremin vas —

Trnovski. Nazaj! Uskoka znam sam najti. (Vojakoma.) Ne dajta mu uteči, pomerita mu bajonete v prsi. (Gre v hišo.)

Želevič. Tako? Tedaj v lastno hišo ne smem? Mlad lajtenant, da bi šel sam k mojej nevesti? — Gospoda vojaka, prosim vaju ponižno, pustita me v hišo. Verjamita mi, nesreča se lahko pripeti — v sobici leži nežna gospodična v omedlevici. Kdo vé, se bode li gospod lajtenant s spodobnim spoštovanjem obnašal. Bog vé, kaj mu v glavo pade. (Se odpoti v vežo. Vojaka mu pomerita z bajoneti v prsi.) Da, da, vajine bajonete spoštujem — ali pomislita — zdi se mi, da jih imam že pet sto v želodcu. Pustita me v hišo! Konec me bode!

TRINAJSTI PRIZOR.

Trnovski. Metika (zavita v dolg vojašk plašč, na glavi ima vojaško čako do oči potlačeno). **Prejšnji.**

Trnovski. Tukaj je uskok. Našel sem ga v sobi res vrlo brhkega dekleta.

Želevič (ves prestrašen). K — ka — kaj — ?

Trnovski. Obžalujem vas, ljubi moj gospod vitez Želevič. Naše ostre postave so vam znane; jutri vas ustrelimo.

Želevič. Ustrelite?!

Trnovski. Že več tednov je bil ta-le človek v vašej hiši zaprt.

Želevič. Nij mogoče!

Trnovski. Nikar ne tajite; dekle pravi, da! Zelevič. Katero dekle?

Trnovski. Neka gospodična Metika, ki dé, da je vaša varovanka.

Želevič. Pri njej ste našli tegal-e uskoka?

Trnovski. V njenej sobi. Pravi, da je ž njim enacih misli.

Želevič. S tem-le uskokom?

Trnovski. Da, s tem-le, ki ga tu vidite. I prav njej po volji je ušel. Kaj ne, da je tako?

Metika (prikima).

Želevič. Ob pamet bom prišel.

Trnovski. V lastnej izbici ga je skrila.

Želevič. Jaz — jaz — jaz zdivjam!

Trnovski. Noč in dan je bil pri njej. Nij li res?

Metika (prikima).

Želevič. Zadavim se sam!

Trnovski. Prav storite, nam vsaj smodnik i krogla prihranite.

Želevič. Nesramno nezvesta nevesta me goljufa, zato da bi me pa še ustrelili!

Trnovski. Previden mož, kakoršen ste vi, bi se ne smel dati goljufati.

Želevič. Kača zvita se mi je tako sladko lizala!

Trnovski. Kako se vam je lizala, nas ne briga. Zarad uskoka bodete vi kaznovani. Ob desetih pridete pred vojaško sodbo, ob enajstih: „Merite!“ „Streljajte!“ punf!

Želevič. Milost Božja!

Trnovski. Hajdi, na stražo!

Želevič. Jaz ne morem, imam pútko.

Trnovski. Nij res. Kdor se lahko ženi, tudi lahko hodi.

Želevič. Prosim lepo, to nij vselej tako.

Trnovski. Ne modrujte mi nič več, hajdi!

Želevič. Miha! o, Miha! Ali ti ne bode nikdo pomagal!

ŠTIRNAJSTI PRIZOR.

Janez (s palico v roki, v oficirskeji vrhnjej suknji). **Prejšnji.**

Janez. Kdo tuguje tukaj?

Trnovski (se dela prestrašenega). Moj oče?!

Želevič (si dela up). Vaš blagorodni oče?

Janez. Aj, aj! Kaj vidim? Ti si tukaj, zanikrni moj sin? Kaj počneš tukaj?

Želevič. Dovolite, visokorodni gospod general, preponižno —

Janez. Preveč časti, gospod, preveč, samo polkovnik sem. Kdo ste? S čim vam ustrežem?

Želevič. Jaz — tako rekoč — Miha vitez Želevič sem, tukajšen mestjan i premožen posestnik.

Janez. Morda prav tisti vitez Želevič, ki je lansko leto naše sovražnike s slabo moko pre-skrbljeval?

Želevič (ne vé, kako bi razumel). Ne — da — prav tisti —

Janez. O, tedaj se poznamo. Naša vojska vam je veliko hvalo dolžna. Bog vé, ali bi bili zmagali ali ne, ko bi ne bili vi polovico sovražne vojske spravili v bolnišnico.

Želevič. Slave si ne nakladam rad sam, a povedati vam vendar smem, da sem od nekdej skrivni prijatelj vaše zmagovalne vojske. Zato mi je tem bridkejša, da sem po pomoti sedaj zašel v neljubo dotiko z vašimi vsega spoštovanja vrednimi bajoneti.

Janez. Kako? Kaj hočete reči?

Želevič. Vaš vrlo junaški gospod sin je blagovolil mene, starega moža, vjeti, da me pelje na stražo.

Janez. Moj sin? Bombe i granate! Nadejam se, da se mi ne izpodtaknež nad spoštljivostjo tako jakega moža!

Želevič. Na straži me hoče postaviti pred vojaško sodbo; jutri pa da me ustrele.

Janez. Bombe i granate pokajoče, gospod lajtenant, kakošno početje je to?

Trnoski. Dovolite, gospod oče, da vam poročam —

Janez. Kaj bodeš poročal? Ne veš li, da je treba v sovražni deželi taiste častiti i braniti, katere bi sovražnik obesel, ko bi jih v pest dobil?

Želevič (Trnovskemu). Ali čujete?

Janez. Blisk i grom pokajočih bomb, ali ne veš, da je ta gospod najbolji vohún v vsej deželi?

Želevič. Imate še veselje, me streljati?

Janez. Tri sto kanon i karteč, precej mi ga izpusti ter prosi odpuščenja!

Želevič. Aha! čujete?

Trnovski. Iz srca rad; samo poročiti mi dovolite, oster gospod oče.

Janez. Na dan tedaj s poročilom.

Trnovski. Slutil sem že nekaj tednov uskoka v tej-le hiši zaprtega. Nocoj sem prišel hišo preiskovat i našel sem tega gospoda, ko je ravno v tèmi po lestvi skozi okno v hišo plezal.

Janez. V tèmi? Po lestvi? Skozi okno? Kanone i karteče!

Trnovski. Iz žepa mu je molil ta-le srebrn svečnik, ki ga je brž ko ne ukradel.

Janez. Ukradel? Bombe i granate!

Želevič. Prosim ponižno —

Janez. Sedaj molčite.

Trnovski. Prijel sem ga, ter tirjal, da mi hišo odpre, ker je trdil, da je njegova. Pa vstavljaj se je.

Janez. Vstavljaj? Blisk i grom!

Trnovski. Razbijem vrata, ter res najdem uskoka v sobi zalega dekleta.

Janez. Bombe i granate treščite vanj! A, če je tako, gospod vitez, vam ne morem pomagati. Jutri vas ustrelimo.

Želevič. Moj Bog, vse to mi je bilo neznano!

Janez. Nič ne dé, ustrelimo vas vse eno.

Želevič. Vrh vsega me je brezbožna varovanka nesramno prevarila.

Janez. Nič ne dé, ustrelimo vas vse eno. (Metiki.) Ti uskok, ti! Kaj pa ti? Nočeš služiti? Čakaj, uklenemo te, da ti ne bode spon konca do tvojega konca.

Trnovski. Sicer ima prav dobro srce, žal bi mi bilo zanj; gledal bodem, da mu ne bodo spon pretežke.

PETNAJSTI PRIZOR.

Peroprask. Prejšnji.

Želevič. Oh! preljubi gospod sosed, pomagajte mi, ustrelé me!

Peroprask. Ustrelé! Aj, to bi ne bilo dobro. Kdo mi potem poplača delo i pismo?

Želevič. Uskoka so našli v mojej hiši.

Peroprask. Uskoka? Aj, to nij dobro.

Želevič. Pri mojej varovanki.

Peroprask. Pri vašej varovanki? Aj, to nij dobro.

Želevič. Škrat vas vzemi, to sam vem. Izpričajte, da sem nedolžen!

Peroprask. Da, da, to vam pa izpričam, loco juramenti, kajti pro primo —

Janez. Jezik za zobe!

Peroprask (se prestraši). Silentium!

Želevič. Za Božjo voljo, gospod sosed, ne zapustite me v tej zadregi! Stane me življenje, ubogo življenje moje!

Peroprask (maje z ramo). Danes živ, jutri črviv.

Želevič (skoraj jokajoč). Ali je to vse, s čimer me tolažite?

Peroprask. Ne skrbite, gospod sosed. Zelo nevaren casus je, pa nič ne dé. Precej po vašej smrti dokažem očitno, da ste čisto nedolžni.

Želevič. Tomi ne povrne življenja! Oh! preloh!

Janez. Jezik za zobe, gospod. Vaša zadolženost je očita, obsodba gotova, jutri vas ustrelimo. Za druge malenkosti, kakoršna malenkost je postavim vaše življenje, se ne zmenim. Opraviti imam kaj družega. Apropo, gospod sin, kaj je to, da te že štirinajst dni nisem videl? Kod hodiš? Kaj delaš? Kos si, kos! Ko bi ne imel tako vrlega sluge Janeza, kedaj že bi te bil rabelj pobasal!

Trnovski. Ne zamerite, oster gospod oče, Janez je malopriden zanikrnež, vinsk bratec —

Janez. Tiho! Ne črhni mi več, zabavlja je vrlemu kaveljnu. Bodi spoštljiv, če ne pojdeš v luknjo. Pa saj to bi tudi naj bolje bilo zate; čujem, da zelo postopaš za dekleti?

Trnovski. Tajiti ne morem, da ljubezen —
 Janez (naglo). Nate ga! Mladeniču že ljubezen po glavi vre! — Čujem, da se celó s preoblečenimi ženskami po ulicah klatiš?

Trnovski. Samo enkrat se je zgodilo, pa še takrat vpričo varuha moje ljubljene.

Janez. Vse eno. Tacega postopanja ne trpim, i da se ne ponovi, oženim te brž ko bode mogoče.

Trnovski. Ne jezite se oče, ubogam vas.

Janez. Menim, kajti slaba bi se ti godila, ko bi se drznil, mi nasprotovati. Ko bi človek le vedel za kako dekle iz poštene hiše, dovolj bogato, kajti ubog si, še sluge si ne moreš pošteno plačati.

Trnovski. Pripravljen sem iz vaših rok sprejeti nevesto.

Janez. To ti je dolžnost. Ko bi le v tem mestu bolj znan bil, da bi mogel izvoliti. Alo! Gospod vitez, pred vašo smrtjo lahko še dobro delo storite.

Želevič. Pred mojo smrtjo? Oh, preloh! Menil sem, da še le živeti začenj!

Janez. Jaz sem tukaj tujec, vi domačin, zelo v letih, tedaj poznate lepa i bogata dekleta vsega mesta. Imenujte mi eno, hvaležen vam bodem. Obljubim vam, da vas moji najvrliši grenadirji jutri ustrelé.

Želevič (skoraj jokajoč). Jako uljudni ste.

Janez. Zanesite se, punf iz pušek i bunf na tla v enem trenotku, niti kihnilo ne bodeate več.

Želevič. Oh, kako ste milostni!

Janez. Nu, kaj se pomišljate?

Peroprask (tihoma). Kako bi bilo, ko bi mu vi svojo varovanko ponudili? Tako bi se morda celó izmuzali.

Želevič. Ali ste norec? Njo vzamem sam.

Peroprask. Kako, ko vas bodo ustrelili, gospod sosed? Izbite si iz glave ženitev.

Želevič. Jaz pa nočem, da bi me streljali, naj manj na ženitvanjski dan.

Peroprask. Ko bi vas prav ne ustrelili, kaj ste res tako pametni, da bi dekle jemali, pri kateri je dva tedna uskok bival? Verjamite mi, gospod sosed, z uskokom je marsikaj uskočilo.

Želevič. Saj menda res. O, Metika! vražje dekle ti, kdo bi bil to verjel!

Peroprask. Res je, ženitvanjsko pismo je narejeno, i stane vas denarja. Pa darujte vaše srčice mesto nezvestej, mojej zrelej sestri, i popravim vam je prav dober kup.

Želevič. Vrag jo vzemi vašo zrelo sestro!

Peroprask. To sem jej že kedaj sam vošil.

Janez. Nu? ali bode kaj? Blisk i grom! ako mi nijmate ničesa povedati, hajdi, na stražo.

Želevič. Prosim malo potrpljenja. Nasvetoval bi vam, visokorodni gospod polkovnik, dekcle, je mlada, lepa, bogata, iz dobre hiše —

Janez. Na dan ž njo!

Želevič. Ali rad bi, da bi se mi pred oblju-

bilo, ako bode kaj iz te stvari, da me kar precej izpustite.

Janez. Mnogo tirjate.

Trnovski. Jaz pa menim, gospod oče —

Janez. Ti molči! Obljubiti ne morem ničesa. Videti moram pred, če je lepe besede vredno. Kdo je tisto dekle?

Želevič. Gospodična Metika, moja varovanka.

Janez. Vaša varovanka? Pa vsaj ne tista, pri kateri je bil uskok?

Želevič. Ravno tista.

Janez. Gospod! ali ste znoreli? Tako ponudbo meni i mojemu sinu!

Trnovski. Ako dovolite, gospod oče, jaz bi se je ne branil.

Janez. Molči! Kdo tebe vpraša, bi se li branil, ali ne branil? Ti bi vzel ves svet. Ali oče mora gledati na svojo čast. Kako se predrznete gospod vitez, delati take ponudbe?

Želevič. Prosim za zamero! Menil sem, ker ima dekle dvesto tisoč goldinarjev dote —

Janez. Dvesto tisoč goldinarjev dote? Ta je druga. Zakaj mi tega niste precej povedali? Z dvema sto tisoč goldinarji se dá pošteno poročiti, če bi bila dva regimenta dragonarjev k sebi zaprla. Ponudili ste tedaj svojo varovanko čisto prostovoljno mojemu sinu?

Želevič (se obotavlja; vojaka mu pomerita z bajoneti v prsi). I — nu — da — prostovoljno.

Janez. Ta gospod je priča.

Peroprask. Notarius publicus juratus.

Janez. Tedaj, sin moj, podelim ti svoje očetovo privoljenje, pa vendar samo s tem pogojem, da svojemu vrlemu Janezu pošten vžitek odločiš.

Trnovski. Kaj tacega se bode našlo, ljubi oče.

Janez. Ne, ne bode se našlo; odločno se mora sedaj pred biležnikom izgotoviti, drugače se vsa ženitev podere.

Trnovski. Da, da, zagotovim mu pošten vžitek, tu imate roko.

Janez. Dobro. Ker si bomo v prihodnje svaki, si lahko kaj neljubega zamolčimo, o uskoku ne bomo več govorili. Vpraša se samo še to, če je lepa nevesta voljna vzeti lajtenanta.

Metika (vrže čako ter plašč od sebe). Iz srca rada ga vzamem.

Želevič. Okamnel bodem!

Peroprask. Aj, aj! Kakošna metamorfoza?

Janez. Če že nij drugače, nego preminjati se, dajmo se. (Vrže oficirsko vrhno suknjo od sebe.) Zdaj sem zopet sluga Janez.

Želevič. Izdajavci! Izdajavci!

Metika. Ljubi gospod varuh, vas nikakor ne morem vzeti.

Želevič. Zakaj pa ne? škratelnovo dete!

Metika. Ko bi vam hotela tukaj vse svoje uzroke razkladati, prehladili bi se gotovo, kajti stali bi do jutra na mraku.

Peroprask. Gospod sosed, moja sestra —
Želevič. Vrag jo vzami vašo sestro!

Janez. Ključar Odpirovič vam pošilja tale
ključ, gospod vitez, v prihodnje ga smete samo v
zavesti zgubiti, da vam je dekletino srce odprto.

Želevič (ne more od togote govoriti, se praska
po glavi, teče do vrat, se vrne, iztrga vojaku svečnik iz
rok, dere v vežo, ter zaloputne duri za seboj).

Janez. Zmaga je slavna. Gospod lajtenant,
pazite, da vam uskok ne uskoči!

Trnovski (objame Metiko). Ljubezen ga bode
stražila.

Metika. Dokler ta straža čuje, ne uskoči
dekle.

(Zagrinjalo pade.)

